

Warszawa, 19-10-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

WZF.7043.102.2022.MB

Pan

Mariusz Kamiński

Minister Spraw Wewnętrznych i

Administracji

via /ePUAP/

Szanowny Panie Ministrze

do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynął wniosek o podjęcie działań zmierzających do zmiany ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2021 r., poz. 1882 ze zm.) a konkretnie art. 41 ust. 1 pkt 5 w zakresie w jakim „nabycie obywatelstwa innego państwa” przez funkcjonariusza Policji w czynnej służbie jest obligatoryjną przesłanką do zwolnienia.

Uzasadniając swój wniosek autor podniósł, że zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o Policji „służbę w Policji może pełnić obywatel polski (...)”. Nie ma tutaj więc wymogu wyłączności, co może oznaczać, że kandydatem do służby w Policji może być osoba posiadająca inne niż polskie obywatelstwo i jeżeli spełnia warunki ustawowe, to służbę może pełnić bez przeszkód. Natomiast dla funkcjonariusza pozostającego w służbie nabycie obywatelstwa innego państwa będzie bezwzględnie skutkowało zwolnieniem ze służby.

Z dokonanego w Biurze RPO przeglądu pragmatyk służbowych służb mundurowych wynika, że obligatoryjne zwolnienie ze służby w przypadku nabycia obywatelstwa innego państwa dotyczy również funkcjonariuszy Służby Ochrony Państwa (art. 107

ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa - Dz.U. z 2021 r., poz. 575 ze zm.), funkcjonariuszy Straży Granicznej (art. 45 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej - Dz.U. z 2022 r., poz. 1061 ze zm.), funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego (art. 64 ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym -Dz.U. z 2021 r., poz. 1671 ze zm.) oraz funkcjonariuszy Straży Marszałkowskiej (art. 29 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej – Dz.U. z 2022 r., poz. 1727 ze zm.). Jednak w przypadku tych czterech służb warunkiem przyjęcia do służby jest posiadanie wyłącznie obywatelstwa polskiego.

Warunku posiadania wyłącznie obywatelstwa polskiego nie zawiera ustawa z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz.U. z 2022 r., poz. 557 ze zm.), a ewentualne nabycie obywatelstwa innego państwa w trakcie służby jest przesłanką fakultatywną do zwolnienia ze służby w ABW/AW. Zwolnienie jest obligatoryjne w przypadku utraty obywatelstwa polskiego. Podobną regulację zawiera ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz.U. z 2022 r., poz. 1328). Zmiany do wymienionych pragmatyk zostały wprowadzone ustawą z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 2234 ze zm.) z dniem 2 lipca 2016 r.

Pozostałe służby mundurowe, w tym Siły Zbrojne RP, w swoich pragmatykach mają zapisany obowiązek posiadania obywatelstwa polskiego, jako warunek konieczny do podjęcia służby, ale ewentualne nabycie obywatelstwa innego państwa nie ma wpływu na jej przebieg.

Analiza treści art. 25 ust. 1 oraz art. 41 ust. 1 pkt 5 ustawy o Policji prowadzi w powyższym kontekście do wniosku, że o ile do służby w Policji może zostać przyjęty obywatel polski posiadający równocześnie obywatelstwo innego państwa (ustawa nie przewiduje bowiem wyłączności posiadania obywatelstwa polskiego), to już nabycie obywatelstwa innego państwa w trakcie pełnienia służby powoduje obligatoryjne rozwiązanie stosunku służbowego. Takie uregulowanie dostępu do służby w Policji nasuwa istotne wątpliwości. Okazuje się bowiem, że w ten sposób ustawodawca zróżnicował sytuację prawną funkcjonariuszy posiadających oprócz obywatelstwa polskiego obywatelstwo innego państwa. Pierwszą, uprzywilejowaną grupę stanowią ci funkcjonariusze, którzy posiadali obywatelstwo innego państwa przed przyjęciem do służby. Mogą oni w dalszym ciągu pełnić służbę, bowiem nie znajduje do nich zastosowania art. 41 ust. 1 pkt 5 ustawy o Policji, skoro nie nabyli obywatelstwa innego państwa w trakcie pełnienia służby. Drugą grupę stanowią zaś ci

funkcjonariusze Policji, którzy nabyli obywatelstwo innego państwa w trakcie pełnienia służby, ci funkcjonariusze podlegają obligatoryjnemu zwolnieniu ze służby.

Opisany stan prawny budzi wątpliwości z punktu widzenia zgodności z art. 60 Konstytucji RP, który gwarantuje obywatelom polskim korzystającym z pełni praw publicznych prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach. Art. 60 Konstytucji RP nie wyłącza z zakresu tego prawa podmiotowego tych obywateli polskich, którzy posiadają obywatelstwo innego państwa. Stąd też również kryteria dostępu tej grupy obywateli polskich do służby publicznej nie mogą być arbitralne, muszą oni być traktowani jednakowy sposób w ramach tej grupy. Warunku tego nie spełnia opisany stan prawny, skoro w jego świetle nastąpiło różnicowanie sytuacji prawnej obywateli polskich posiadających równocześnie obywatelstwo innego państwa w zależności od momentu nabycia owego obywatelstwa innego państwa.

Uwzględniając powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2020 r., poz. 627 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra o udzielenie wyjaśnień w tym zakresie, zwłaszcza zaś o wyjaśnienie przyczyn opisanego zróżnicowania, będącego przedmiotem skarg kierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/